

Regeringens proposition

1982/83: 99

om ändring i lagen (1957: 262) om allmän energiskatt;

beslutad den 3 februari 1983.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

KJELL-OLOF FELDT

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att det nuvarande avdraget i energiskattedeklaration för bränsle som har förbrukats i fartyg ändras så att avdrag endast får göras om bränslet har förbrukats i fartyg som inte används för fritidsändamål eller annat privat ändamål.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1957: 262) om allmän energiskatt

Härigenom föreskrivs att 24 § lagen (1957: 262) om allmän energiskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §²

I deklaration som avses i 23 § 1 mom. *må* avdrag göras för bränsle, som

a) i beskattat skick förvärvats för återförsäljning eller förbrukning i egen rörelse,

b) återtagits i samband med återgång av köp,

c) förbrukats av eller försålts till kommunikationsföretag för bandrift eller därmed likartat ändamål,

d) förbrukats eller försålts för förbrukning i fartyg eller luftfartyg,

e) av den skattskyldige eller för hans räkning utförts ur riket eller förts till svensk frihamn för annat ändamål än att förbrukas där,

f) förbrukats eller försålts för förbrukning för annat ändamål än energialstring eller förbrukning, i samband med fabriksmässig tillverkning av motorer, för avprovning av motorer å provbädd eller å annan dylik anordning utan att transportmedel därvid framföres,

g) förbrukats för framställning av bensin eller i förteckningen angivet bränsle eller för produktion av annan skattepliktig elektrisk kraft än sådan som avses i 25 § första stycket d),

h) försålts med förlust för den skattskyldige, i den mån förlusten hänförs sig till bristande betalning från köpare.

I deklaration som avses i 23 § 1 mom. *får* avdrag göras för bränsle, som

a) i beskattat skick förvärvats för återförsäljning eller förbrukning i egen rörelse,

b) återtagits i samband med återgång av köp,

c) förbrukats av eller försålts till kommunikationsföretag för bandrift eller därmed likartat ändamål,

d) förbrukats eller försålts för förbrukning i fartyg *som inte används för fritidsändamål eller annat privat ändamål*, eller i luftfartyg,

e) av den skattskyldige eller för hans räkning utförts ur riket eller förts till svensk frihamn för annat ändamål än att förbrukas där,

f) förbrukats eller försålts för förbrukning för annat ändamål än energialstring eller förbrukning, i samband med fabriksmässig tillverkning av motorer, för avprovning av motorer å provbädd eller å annan dylik anordning utan att transportmedel därvid framföres,

g) förbrukats för framställning av bensin eller i förteckningen angivet bränsle eller för produktion av annan skattepliktig elektrisk kraft än sådan som avses i 25 § första stycket d),

h) försålts med förlust för den skattskyldige, i den mån förlusten hänförs sig till bristande betalning från köpare.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1983.

De äldre bestämmelserna gäller fortfarande ifråga om avdrag som hänförs sig till redovisningsperioder som slutar före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1975: 272.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1975: 272.

² Senaste lydelse 1979: 532.

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1983-02-03

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Petersson, Andersson, Rainer, Boström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Thunborg

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1957:262) om allmän energiskatt

Enligt lagen om allmän energiskatt tas skatt ut bl. a. för motorbrännolja, eldningsolja och bunkerolja. Skatten för dessa flytande bränslen är f. n. 291 kr. per kubikmeter.

Skatten redovisas i deklarationer för redovisningsperioder som omfattar två kalendermånader. Skattskyldig är bl. a. den som producerar eller i större omfattning återförsäljer skattepliktigt bränsle. En skattskyldig skall vara registrerad hos riksskatteverket. Skattskyldigheten inträder bl. a. när bränslet levereras till den som inte är registrerad som skattskyldig eller till eget försäljningsställe för detaljförsäljning som inte utgörs av depå.

För varje redovisningsperiod redovisas i deklarationen skatt för sådant bränsle för vilket skattskyldighet inträtt under perioden. I deklarationen får avdrag göras bl. a. för bränsle som har använts för vissa ändamål. Således gäller att avdrag får medges t. ex. för bränsle som förbrukats av eller sålts till kommunikationsföretag för bandrift och för bränsle för förbrukning i fartyg eller luftfartyg. Den som inte är registrerad som skattskyldig för energiskatt får köpa bränsle skattefritt endast mot avgivande av en försäkran om att bränslet skall användas för ett sådant ändamål.

Föredragandens överväganden

Avdragsbestämmelserna i energiskattelagen innebär att motorbrännolja kan användas för drift av järnväg, flygplan eller fartyg utan att skatt tas ut. Att motorbrännolja som används för sådana ändamål har undantagits från beskattning beror på att man önskat befria den allmänna samfärdseln från

effekterna av energiskatten. Frågan om dessa undantag bör finnas kvar i framtiden bör bedömas när ställning tas till de förslag som har lagts fram av energiskattekommittén (SOU 1982: 16 och 17). Detta gäller bl. a. rätten att använda obeskattat bränsle för t. ex. sportflygning och liknande ändamål. Jag avser att återkomma till frågan. Redan nu bör dock göras en mindre ändring av avdragsbestämmelserna.

Regeln att motorbrännolja skattefritt får användas till drift av fartyg har kommit att innebära att skattefriheten i princip gäller även vid försäljning av motorbrännolja för drift av fritidsbåtar. Begreppet fartyg inkluderar nämligen såväl skepp, dvs. fartyg med en största längd av minst tolv meter och en största bredd av minst fyra meter, som de mindre fartyg som enligt 2 § sjölagen (1891: 35) benämns båtar.

Hittills torde avdragsrätten och därmed skattefriheten vad gäller motorbrännolja till fritidsbåtar inte ha utnyttjats i full omfattning. Enligt vad jag har erfårit kan det dock förutses att avdragsbestämmelserna kommer att få en allt större betydelse vad gäller fritidsbåtarna.

Andelen fritidsbåtar eller andra mindre fartyg med motor för brännoljedrift har ökat betydligt under senare år. Försäljningen av motorbrännolja för sådana ändamål är därför numera betydande. Med ledning av uppgifter som har lämnats av de bensinbolag som har försäljning av drivmedel vid s. k. båtstationer kan beräknas att ca 30 % av drivmedelsförsäljningen till fritidsbåtarna avser motorbrännolja. Övriga motorbåtar för fritidsändamål är med enstaka undantag bensindrivna.

Motorbrännoljedrivna fritidsbåtar kan således användas med obeskattat bränsle. Enbart avgift enligt lagen (1973: 1216) om särskild avgift för oljeprodukter tas ut. Avgiften är f. n. 93 kr. per kubikmeter.

För drift av bensindrivna fritidsbåtar eller andra fartyg får däremot enbart beskattad bensin användas. Skatten på bensinen är f. n. totalt 1 kr. 71 öre per liter, varav energiskatt 34 öre per liter och bensinskatt 1 kr. 37 öre per liter.

Att avdragsrätten i energiskattelagen kommit att bli tillämplig även när det gäller motorbrännolja m. m. som används i fritidsbåtar innebär enligt min mening en omotiverad skattefavör för brännoljedrift av sådana båtar.

Till detta kommer emellertid också att skattefriheten för motorbrännolja till fartygsdrift har en sådan teknisk utformning att den blir ytterst svårhanterlig om den skall avse användningen av motorbrännolja för ett stort antal fartyg. Avdrag i energiskattedeklaration förutsätter nämligen att en särskild försäkran lämnats om användningen av bränslet. Fartygsägarna skall således vid varje bränsleinköp lämna en försäkran till leverantören om att den köpta motorbrännoljan endast skall användas för drift av fartyg. I vissa fall kan en s. k. stående försäkran lämnas för inköp under en viss tid. Det åligger säljaren att bevara kopior av avgivna försäkringar för att vid kontroll kunna styrka rätten till avdrag i energiskattedeklarationen.

Antalet försäkringar skulle bli synnerligen betydande om bestämmelser-

na om rätt till avdrag utnyttjades på avsett sätt. F. n. tillämpas bestämmelserna dock vanligen så att återförsäljarna intygar att den motorbrännolja som sålts på båtstationer m. m. har använts till fartygsdrift. Att upprätthålla kravet på att försäkrar skall lämna av alla fritidsbåtsägare och andra fartygsägare vid varje inköp av obeskattad motorbrännolja möter stora praktiska svårigheter. Att man fått efterge kravet på individuella försäkringar innebär dock uppenbara risker för missbruk. Någon möjlighet att effektivt kontrollera att inköpt obeskattad motorbrännolja inte används exempelvis till motorfordon finns inte. Om möjligheten att använda skattefria motorbrännolja togs bort vad gäller fritidsbåtarna skulle emellertid systemet med försäkringar kunna tillämpas på avsett sätt för övriga fartyg. Detta skulle också innebära betydande förenklingar för oljebolagen.

Mot den nu beskrivna bakgrunden förordar jag att en inskränkning görs i avdragsrätten vad gäller motorbrännolja m. m. som används för drift av fartyg. Enligt min mening bör möjlighet att skattefritt använda motorbrännolja föreligga endast när fartyg inte används för fritidsändamål. När fartyg används för privat bruk under semestertid eller annan fritid skall de således inte få drivas med obeskattad motorbrännolja. Detsamma bör gälla fartyg som används för fritidsfiske, när fråga inte är om fartyg som yrkesmässigt används för anordnande av fiskeutflykter etc. Vidare bör obeskattad motorbrännolja inte få användas för resor med egen båt mellan bostad och arbetsplats, eller för annat privat bruk. Skattefria motorbrännolja bör heller inte få användas till sådana fartyg som yrkesmässigt hyrs ut till nu angivna ändamål.

När ett fartyg inte används för fritidsändamål eller annat privat ändamål bör däremot avdragsrätten bestå. Fartyg som används för yrkesmässig sjöfart eller yrkesmässigt fiske skall således alltjämnt kunna drivas med obeskattad motorbrännolja. Detsamma bör gälla t. ex. de fartyg som används för militära ändamål, tullens och sjöfartsverkets fartyg, bogserbåtar, skolfartyg och livräddningsbåtar.

I de fall skattefritt bränsle får användas skall i försäkrar uppgifter lämnas om användningssättet. Möjligheterna att kontrollera försäkringarnas riktighet underlättas av att båtar som används yrkesmässigt, exempelvis till befordran av gods eller passagerare, till bogsering eller bärgning eller i vissa fall till fiske, skall vara registrerade i båtregister enligt lagen (1979: 377) om registrering av båtar för yrkesmässig sjöfart m. m. Registrerade båtar tilldelas särskild igenkänningssignal. I försäkrar enligt energiskattelagen bör i förekommande fall ingå uppgift om sådan igenkänningssignal. Mot denna bakgrund finns inte anledning att räkna med att några betydande kontrollsvårigheter behöver uppstå till följd av begränsningen i avdragsrätten. I jämförelse med de nackdelar som ett oförändrat avdragssystem skulle ha, om det utnyttjades fullt ut, är det uppenbart att den inskränkta avdragsrätten innebär en förenkling av skattekontrollen.

Jag förordar att avdragsrätten i 24 § d) energiskattelagen inskränks i

enlighet med vad jag nu har anfört. Ändringen bör träda i kraft i sådan tid att de nya reglerna kan tillämpas under fritidsbåtsäsongen 1983.

Med hänsyn till lagstiftningsärendets enkla beskaffenhet anser jag att något yttrande från lagrådet inte bör inhämtas.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1957: 262) om allmän energiskatt.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.